

Sňatky

1. Hrubá míra sňatečnosti

V celém sledovaném období let 1993 až 2003 dochází k výraznému poklesu počtu sňatků a úrovně sňatečnosti ve všech krajích. Výjimkou tohoto trendu bylo přechodné zvýšení v letech 1997 a 2000.

Ve vývoji hrubé míry sňatečnosti (tj. počtu sňatků na 1 000 obyvatel středního stavu) se ve sledovaném období přibližuje Česká republika k západoevropským zemím, kde největší pokles sňatečnosti proběhl již v 70. a 80. letech a od té doby stagnuje. Tím se zařadila mezi evropské země s nízkou intenzitou tohoto jevu.

Tab. 1 Hrubá míra sňatečnosti podle krajů v letech 1993 až 2003

ČR, kraj	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Česká republika	6,4	5,7	5,3	5,2	5,6	5,3	5,2	5,4	5,1	5,2	4,8
Hlavní město Praha	6,2	5,7	5,4	5,4	6,0	5,4	5,4	5,9	5,5	5,7	5,6
Středočeský	6,3	5,6	5,3	5,2	5,8	5,2	5,3	5,4	5,2	5,2	4,9
Jihočeský	6,5	5,5	5,4	5,5	5,5	5,5	5,3	5,5	5,1	5,2	4,7
Plzeňský	6,4	5,8	5,4	5,2	5,6	5,4	5,4	5,7	5,3	5,3	4,7
Karlovarský	6,8	6,0	5,5	5,3	6,6	5,9	5,8	6,1	5,8	6,0	5,2
Ústecký	6,7	6,0	5,4	5,4	5,8	5,5	5,3	5,4	5,3	5,4	4,9
Liberecký	6,7	5,8	5,4	5,6	5,8	5,7	5,6	5,7	5,5	5,7	4,8
Královéhradecký	6,6	5,6	5,4	5,2	5,4	5,6	5,3	5,5	5,1	5,0	4,8
Pardubický	6,4	5,8	5,2	5,3	5,4	5,4	5,0	5,2	4,9	5,1	4,5
Vysočina	6,6	5,5	5,0	5,2	5,3	5,2	5,1	5,1	4,9	5,0	4,6
Jihomoravský	6,3	5,4	5,2	4,9	5,3	5,0	5,1	5,3	4,9	5,0	4,9
Olomoucký	6,4	5,4	5,1	5,0	5,3	5,3	4,9	4,9	4,7	4,7	4,5
Zlínský	6,0	5,5	5,1	5,0	5,3	5,2	5,0	5,0	4,7	4,8	4,2
Moravskoslezský	6,3	5,8	5,5	5,3	5,6	5,2	4,9	5,0	4,8	4,7	4,5

Při regionálním porovnání došlo ve sledovaném období ke snížení hrubé míry sňatečnosti ve všech krajích. Nejvýraznější bylo toto snížení v kraji Pardubickém – z 6,4 v roce 1993 na 4,5 v roce 2003. Naopak v Praze se úroveň snížila nejméně ze všech krajů (ze 6,2 v roce 1993 na 5,6 v roce 2003) a tímto vývojem se stala v roce 2003 regionem s nejvyšší úrovní hrubé míry sňatečnosti.

Nevýhodou tohoto ukazatele je však skutečnost, že je ovlivněn věkovou strukturou populace.

2. Sňatky svobodných snoubenců

V demografické statistice se věnuje pozornost zejména sňatkům svobodných nevěst a svobodných ženichů, protože prvosňatečnost je základem formování manželské rodiny a manželské plodnosti. Základním ukazatelem je podíl prvních sňatků nevěst – ženichů na celkem uzavřených sňatcích.

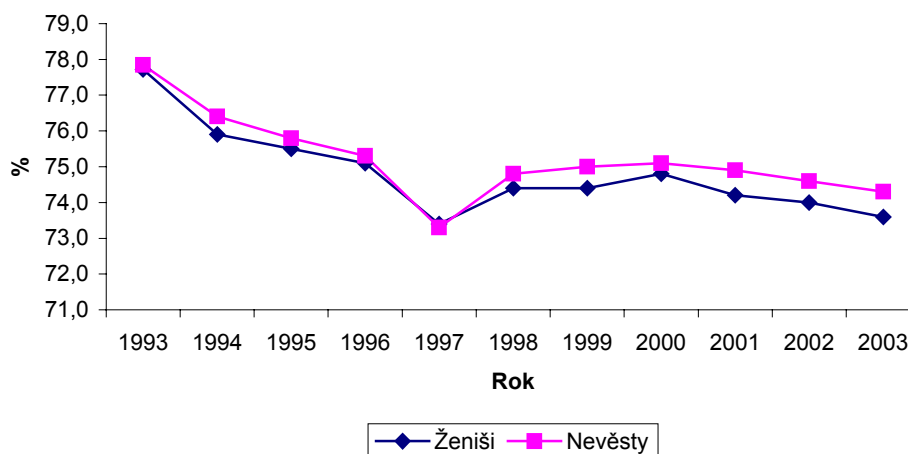
Tab. 2 Vývoj počtu prvních sňatků v ČR v letech 1993 – 2003

Rok	Sňatky celkem	Sňatky svobodných ženichů	Sňatky svobodných nevěst	Podíl prvních sňatků ženichů	Podíl prvních sňatků nevěst
1993	66 033	51 319	50 983	77,7	77,9
1994	58 440	44 374	44 641	75,9	76,4
1995	54 956	41 507	41 679	75,5	75,8
1996	53 896	40 457	40 577	75,1	75,3
1997	57 804	42 455	42 382	73,4	73,3
1998	55 027	40 989	41 136	74,4	74,8
1999	53 523	39 819	40 116	74,4	75,0
2000	55 321	41 360	41 528	74,8	75,1
2001	52 374	38 841	39 218	74,2	74,9
2002	52 732	39 043	39 318	74,0	74,6
2003	48 943	36 016	36 371	73,6	74,3

V České republice se v celém sledovaném období let 1993 – 2003 snižoval počet sňatků, kromě roků 1997 a 2000, kdy dochází k přechodnému zvýšení). Podíl prvních sňatků nevěst byl vyšší než podíl prvních sňatků ženichů, avšak u obou se podíl na sňatcích celkem snížil – u nevěst o 2,9 bodu a u ženichů o 4,1 bodu. V letech 1997 a 2000, kdy se zvýšil počet uzavřených manželství, podíly prvních sňatků na celkovém počtu se u nevěst a ženichů přibližují – v roce 1997 je podíl prvních sňatků ženichů vyšší o 0,1 bodu (pouze v tomto roce a v roce 1993 je vyšší než u nevěst), v roce 2000 o 0,3 bodu naopak nižší. Jak názorně vyplývá z následujícího grafu, v roce 1997 se první sňatky na zvýšeném počtu uzavřených manželství nepodílejí, avšak v roce 2000 je trend opačný.

Hlavní příčinou významného poklesu sňatečnosti v České republice bylo snížení intenzity sňatečnosti svobodných.

Obr. 1 Vývoj podílu 1. sňatků na sňatcích celkem

Při regionálním porovnání má podíl svobodných nevěst i ženichů na celkem uzavřených sňatcích ve sledovaném období let 1993 až 2003 shodný vývoj.

Sňatky nevěst (ženichů) v této analýze jsou tříděny podle místa trvalého pobytu nevěsty (ženicha). V roce 1993 se nerovná úhrnný počet ženichů úhrnnému počtu nevěst, protože byly k ženichům, kteří měli místo trvalého pobytu v ČR přiřazeny nevěsty, které měly místo trvalého pobytu na Slovensku.

**Tab. 3 Podíl prvních sňatků nevěst na celkovém počtu sňatků podle krajů
v letech 1993 až 2003**

ČR, kraj	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Česká republika	77,9	76,4	75,8	75,3	73,3	74,8	75,0	75,1	74,9	74,6	74,3
Hlavní město Praha	68,4	67,8	66,7	67,6	66,8	68,0	69,2	70,1	72,0	71,8	71,6
Středočeský	77,9	75,1	76,0	74,3	71,8	73,8	74,1	74,3	72,8	73,2	72,7
Jihočeský	79,9	77,9	78,1	77,5	74,9	76,0	76,3	76,4	75,9	75,7	75,6
Plzeňský	78,1	76,8	75,2	74,8	73,4	74,0	75,5	73,9	73,2	73,5	73,7
Karlovarský	69,3	67,5	67,0	66,1	64,6	66,4	65,0	64,8	65,0	63,4	65,1
Ústecký	71,9	70,8	70,6	70,9	67,2	68,3	67,2	68,7	69,1	69,3	66,6
Liberecký	73,2	73,7	71,6	72,6	68,1	70,2	70,9	71,6	71,3	69,8	69,4
Královéhradecký	79,5	77,5	76,0	76,0	74,3	75,4	75,3	76,3	75,8	73,8	73,7
Pardubický	82,0	79,3	80,3	77,2	77,3	78,6	77,6	79,1	77,6	78,5	78,8
Vysočina	86,1	85,2	83,3	84,6	82,0	83,4	83,7	81,6	82,9	81,6	81,5
Jihomoravský	81,4	79,8	79,6	78,6	77,1	78,1	78,8	77,9	78,1	78,0	78,7
Olomoucký	81,5	79,2	79,6	78,0	77,6	79,0	78,8	78,9	78,6	76,7	77,0
Zlínský	84,1	84,2	82,4	82,7	81,6	82,7	82,7	82,1	81,5	81,8	82,3
Moravskoslezský	79,4	78,4	77,7	76,3	74,3	75,9	76,2	76,8	75,8	75,5	74,5

Při regionálním srovnání byl podíl prvních sňatků nevěst i ženichů v roce 1993 výrazně nejvyšší v krajích Vysočina, Zlínském, Pardubickém, Olomouckém a Jihomoravském – v těchto regionech neklesl pod 80% (u ženichů i v kraji Královéhradeckém). Naopak v kraji Karlovarském a v Praze nepřesáhl 70%. V průběhu jedenácti let se tento podíl podstatně snížil ve všech krajích, kraje Vysočina a Zlínský si uchovaly nejvyšší podíl prvních sňatků, po celé období neklesl pod 80%. V roce 2003 byl nejnižší podíl svobodných nevěst a ženichů v regionech Karlovarském, Ústeckém a Libereckém, kde nepřesáhl 70%. Nejvyšší propad nastal při hodnocení podílu prvních sňatků ženichů ve srovnání s úrovní podílu v roce 1993 v krajích Karlovarském (7,6 bodu) a Královéhradeckém (6,9 bodu), u nevěst v krajích Královéhradeckém (5,8 bodů) a Ústeckém (5,3 bodu). Významné postavení zaujímá hlavní město – v roce 1993 bylo z celkového počtu ženichů pouze 66,4% svobodných, avšak v roce 2003 se toto procento zvýšilo na 70,5, a to znamená opačný trend než u ostatních regionů (nárůst o 4,1 bodu). Obdobný vývoj byl patrný i u nevěst, kdy nárůst podílu svobodných nevěst na celkovém počtu uzavřených manželství byl vyšší o 3,2 body při srovnání s rokem 1993.

Tab. 4 Podíl prvních sňatků ženichů

ČR, kraj	Rok										
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Česká republika	77,7	75,9	75,5	75,1	73,4	74,4	74,4	74,8	74,2	74,0	73,6
Hlavní město Praha	66,4	65,5	64,6	65,5	64,3	65,8	67,2	68,9	68,9	68,0	70,5
Středočeský	78,7	75,8	76,4	74,0	73,2	73,6	73,6	74,0	72,7	73,5	72,8
Jihočeský	79,6	77,4	77,8	77,8	75,7	76,4	75,6	77,2	76,3	76,6	74,5
Plzeňský	76,8	75,2	75,6	75,0	73,9	74,8	74,8	73,7	73,3	73,8	73,0
Karlovarský	69,5	66,6	67,6	65,9	64,7	65,2	65,9	65,1	65,7	65,0	61,9
Ústecký	72,9	70,3	71,3	71,8	67,9	68,3	68,4	68,2	68,8	69,6	66,8
Liberecký	73,5	71,9	69,6	70,7	68,2	69,0	69,8	71,1	70,2	69,6	69,0
Královéhradecký	80,4	77,8	76,7	74,9	74,2	75,5	75,3	75,4	74,4	72,9	73,5
Pardubický	81,7	79,4	79,7	77,9	78,0	78,7	77,5	77,8	79,0	77,9	76,6
Vysočina	86,5	85,6	84,2	84,2	82,2	83,0	83,9	81,6	82,0	81,6	82,4
Jihomoravský	80,7	79,4	77,8	78,7	77,0	78,4	77,3	76,4	77,2	77,2	77,4
Olomoucký	81,9	80,2	80,3	78,7	77,6	78,8	78,0	78,7	77,7	76,5	76,6
Zlínský	83,8	82,8	82,1	82,9	82,5	82,5	81,9	84,2	80,9	81,3	80,8
Moravskoslezský	79,6	78,9	78,0	76,8	75,1	76,4	76,3	77,7	75,2	75,8	74,1

3. Úhrnná sňatečnost svobodných snoubenců

Pro posouzení regionálních rozdílů v úrovni sňatečnosti svobodných snoubenců mezi kraji byl použit ukazatel - úhrnná sňatečnost svobodných žen/mužů (s rozlišením pohlaví) – udává podíl žen/mužů, které uzavřely alespoň jedno manželství do věku 50 let, počítá se tedy pouze pro osoby ve věku 15 – 49 let. V ČR je sňatečnost patnáctiletých nulová, protože podle zákona se může sňatek uzavřít až v šestnácti letech. Sňatky nevěst jsou tříděny podle místa trvalého pobytu nevěst.

Tab. 5 Úhrnná sňatečnost svobodných žen

ČR, kraj	Rok										
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Česká republika	0,65	0,55	0,51	0,49	0,51	0,49	0,48	0,50	0,48	0,48	0,45
Hlavní město Praha	0,59	0,54	0,49	0,49	0,53	0,47	0,47	0,52	0,48	0,49	0,48
Středočeský	0,64	0,54	0,52	0,48	0,51	0,48	0,49	0,50	0,47	0,48	0,45
Jihočeský	0,67	0,54	0,52	0,51	0,49	0,51	0,49	0,51	0,47	0,49	0,46
Plzeňský	0,66	0,57	0,50	0,49	0,52	0,49	0,50	0,52	0,49	0,50	0,45
Karlovarský	0,57	0,49	0,44	0,42	0,49	0,46	0,46	0,46	0,47	0,47	0,42
Ústecký	0,59	0,50	0,45	0,45	0,47	0,44	0,42	0,45	0,45	0,47	0,41
Liberecký	0,61	0,52	0,48	0,48	0,47	0,48	0,47	0,50	0,49	0,48	0,43
Královéhradecký	0,68	0,54	0,52	0,48	0,49	0,50	0,49	0,52	0,50	0,47	0,46
Pardubický	0,68	0,58	0,52	0,51	0,52	0,51	0,48	0,51	0,47	0,51	0,45
Vysočina	0,70	0,58	0,52	0,53	0,53	0,53	0,53	0,52	0,51	0,53	0,49
Jihomoravský	0,67	0,57	0,53	0,49	0,51	0,49	0,49	0,51	0,49	0,49	0,48
Olomoucký	0,66	0,53	0,50	0,47	0,50	0,50	0,45	0,47	0,46	0,45	0,43
Zlínský	0,65	0,59	0,52	0,50	0,54	0,53	0,51	0,50	0,47	0,50	0,45
Moravskoslezský	0,63	0,56	0,52	0,49	0,51	0,48	0,46	0,47	0,46	0,46	0,43

Územní rozdíly v intenzitě sňatečnosti svobodných žen byly malé. Nejvyšší sňatečnost v roce 2003 byla v krajích: Vysočina, Jihomoravském a v Hlavním městě Praha. Přestože v kraji Vysočina došlo k výraznému snížení úrovně sňatečnosti při srovnání s rokem 1993 z 0,70 na 0,49, zůstává na pomyslném prvním místě stejně jako v roce 1993, kdy jako jediný dosáhl úrovně 0,70. Významné postavení má v intenzitě sňatečnosti Praha, která byla v roce 1993 spolu s kraji Karlovarským a Ústeckým na posledním místě (nepřesáhly úroveň 0,60), v roce 2003 patřila již mezi regiony s nejvyšší úrovní sňatečnosti. Pravděpodobně je to způsobeno tím, že v tomto regionu ženy odkládaly sňatek průměrně delší dobu než ženy ostatních krajů. V období let 1993 – 2003 dochází ve všech krajích k postupnému snižování úrovně sňatečnosti, pouze v letech 1997 a 2000 se nízká sňatečnost v převážné většině krajů mírně zvýšila, a to u svobodných mužů i svobodných žen. Po roce 2000 se opět začíná snižovat.

Tab. 6 Úhrnná sňatečnost svobodných mužů

ČR, kraj	Rok										
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Česká republika	0,67	0,57	0,52	0,50	0,51	0,49	0,47	0,48	0,46	0,46	0,42
Hlavní město Praha	0,64	0,57	0,52	0,50	0,54	0,49	0,49	0,53	0,48	0,49	0,48
Středočeský	0,68	0,57	0,53	0,49	0,53	0,48	0,47	0,48	0,45	0,46	0,43
Jihočeský	0,70	0,56	0,54	0,54	0,52	0,52	0,49	0,51	0,47	0,48	0,42
Plzeňský	0,67	0,58	0,53	0,50	0,52	0,50	0,49	0,50	0,47	0,48	0,42
Karlovarský	0,61	0,50	0,45	0,42	0,51	0,46	0,45	0,47	0,46	0,47	0,39
Ústecký	0,63	0,53	0,47	0,46	0,47	0,44	0,42	0,43	0,43	0,44	0,38
Liberecký	0,66	0,54	0,47	0,49	0,48	0,48	0,47	0,48	0,46	0,46	0,40
Královéhradecký	0,71	0,57	0,53	0,49	0,50	0,52	0,48	0,50	0,46	0,44	0,42
Pardubický	0,70	0,60	0,53	0,52	0,52	0,51	0,46	0,48	0,46	0,46	0,40
Vysočina	0,74	0,60	0,53	0,53	0,53	0,51	0,50	0,49	0,48	0,48	0,45
Jihomoravský	0,69	0,58	0,53	0,50	0,51	0,49	0,48	0,49	0,46	0,47	0,45
Olomoucký	0,70	0,56	0,51	0,48	0,50	0,50	0,45	0,46	0,43	0,42	0,40
Zlínský	0,67	0,60	0,53	0,51	0,54	0,51	0,49	0,50	0,45	0,47	0,41
Moravskoslezský	0,65	0,58	0,53	0,50	0,51	0,48	0,45	0,46	0,43	0,43	0,40

Obdobně jako u svobodných žen nejsou v úrovni sňatečnosti svobodných mužů výrazné rozdíly mezi kraji. Zajímavé postavení zaujímá Praha stejně jako u žen – v roce 1993 patřila v intenzitě sňatečnosti mezi regiony s nejnižší úrovní spolu s Karlovarským a Ústeckým, ale v roce 2003 byla již na prvním místě s úhrnnou sňatečností 0,48; Ústecký a Karlovarský kraj zůstaly na místě posledním s úrovní 0,38 a 0,39. V roce 1993 byla úhrnná sňatečnost svobodných mužů ve všech krajích vyšší než u svobodných žen, avšak v průběhu sledovaného období došlo ke zvratu, v roce 2003 byla úroveň sňatečnosti vyšší u žen, pouze v Praze je shodná. V současnosti patří Praha mezi kraje s nadprůměrnou intenzitou tohoto jevu.

Výše sňatečnosti v jednotlivých regionech je ovlivňována socioekonomickými rozdíly. Regiony s nejnižší intenzitou sňatečnosti svobodných snoubenců (Ústecký, Karlovarský – shodně u žen i mužů) současně patří mezi kraje s dlouhodobě nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti a nižší vzdělanostní úrovní populace.

4. Průměrný věk svobodných snoubenců

Pro posouzení regionálních rozdílů je průměrný věk při prvním sňatku vypočítán z úhrnné sňatečnosti s rozlišením pohlaví a omezením na věk do 50 let (stejně jako úhrnná sňatečnost).

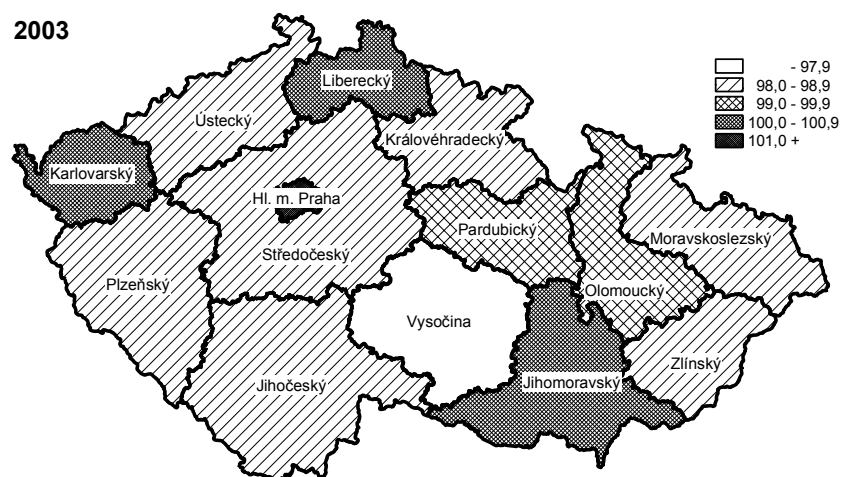
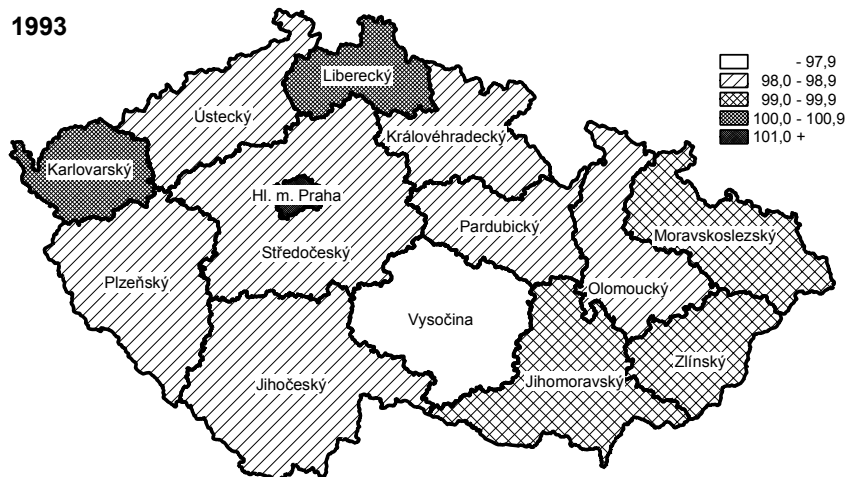
Při podrobném hodnocení věkové struktury svobodných ženichů i nevěst v letech 1993 až 2003 bylo patrné významné zvýšení průměrného věku, avšak územní rozdíly při uzavírání prvního manželství jsou stejně jako v úrovni úhrnné sňatečnosti malé.

Tab. 7 Průměrný věk žen při 1. sňatku

ČR, kraj	Rok										
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Česká republika	22,0	22,3	22,7	23,0	23,5	23,7	24,1	24,5	24,9	25,3	25,7
Hlavní město Praha	23,6	23,9	24,4	24,5	25,2	25,3	25,6	26,1	26,5	26,9	27,2
Středočeský	21,6	22,0	22,3	22,7	23,0	23,4	23,9	24,2	24,6	24,9	25,3
Jihočeský	21,7	22,1	22,5	22,7	23,2	23,4	23,9	24,0	24,7	25,1	25,4
Plzeňský	21,6	22,1	22,3	22,9	23,2	23,6	23,8	24,2	24,7	24,9	25,4
Karlovarský	22,0	22,5	22,9	23,3	23,8	24,1	24,7	25,0	24,9	25,7	25,9
Ústecký	21,7	22,1	22,4	22,9	23,3	23,6	24,1	24,4	24,8	25,3	25,4
Liberecký	22,1	22,2	22,8	23,0	23,5	24,0	24,2	24,5	25,0	25,4	25,7
Královéhradecký	21,6	22,1	22,5	22,7	23,2	23,4	23,9	24,4	24,7	25,1	25,4
Pardubický	21,6	21,8	22,2	22,6	23,0	23,3	23,6	24,2	24,4	25,0	25,5
Vysočina	21,5	21,8	22,2	22,5	22,9	23,2	23,6	23,9	24,2	24,7	25,0
Jihomoravský	21,9	22,2	22,7	23,0	23,3	23,6	24,1	24,6	24,8	25,2	25,8
Olomoucký	21,6	22,0	22,5	22,9	23,3	23,6	23,9	24,1	24,8	25,3	25,6
Zlínský	21,9	22,2	22,6	22,9	23,3	23,5	23,9	24,4	24,8	25,1	25,4
Moravskoslezský	21,8	22,0	22,4	22,7	23,1	23,4	23,7	24,1	24,6	24,9	25,4

Z předchozí tabulky vyplývá, že v průběhu sledovaného období se průměrný věk svobodných nevěst v České republice zvýšil o 3,7 roku. V roce 1993 byla na prvním místě Praha s 23,6 roky a první místo si udržela až do roku 2003 s 27,2 roky při vstupu do manželství. Praha se tak od ostatních krajů výrazně liší – průměrný věk nevěst byl v roce 2003 o 1,5 roku vyšší než celostátní průměr. V ostatních regionech se průměrný věk pohyboval v roce 1993 v rozmezí 21 až 22 let. Nejnížší úroveň věku při vstupu do manželství v tomto roce byla v kraji Vysočina – 21,5 a přetrvává až do roku 2003 – 25,0. U ostatních regionů (mimo Prahy) se v roce 2003 pohybuje průměrný věk nad hranicí 25 let, ale nepřekročil hranici 26 let.

Obr. 2: Průměrný věk svobodných nevěst, ČR = 100 %

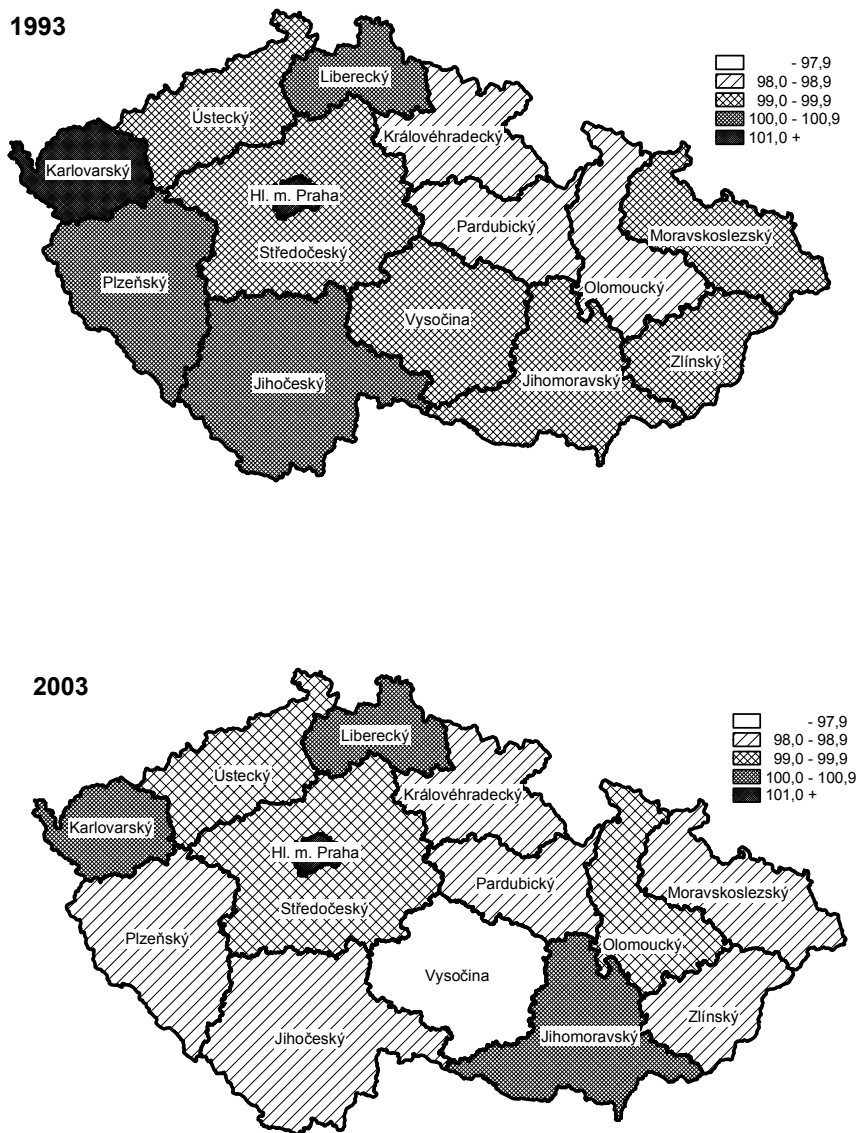

Tab. 8 Průměrný věk mužů při 1. sňatku

ČR, kraj	Rok										
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Česká republika	24,5	24,9	25,3	25,7	26,2	26,5	26,9	27,3	27,6	28,1	28,5
Hlavní město Praha	26,0	26,4	26,8	27,0	27,7	28,0	28,3	28,7	29,0	29,6	29,9
Středočeský	24,4	24,8	25,1	25,5	25,9	26,4	26,8	26,9	27,5	27,8	28,3
Jihočeský	24,6	25,1	25,1	25,7	26,0	26,4	26,7	27,2	27,6	28,0	28,2
Plzeňský	24,5	24,9	25,2	25,7	26,1	26,6	26,7	27,0	27,5	27,9	28,2
Karlovarský	24,8	25,2	25,5	26,2	26,6	26,8	27,7	27,6	28,0	28,7	28,7
Ústecký	24,3	24,6	25,1	25,4	26,1	26,5	26,9	27,4	27,6	27,9	28,4
Liberecký	24,6	24,6	25,1	25,6	26,3	26,7	27,0	27,2	27,8	28,1	28,6
Královéhradecký	24,2	24,8	25,1	25,4	26,0	26,4	26,5	27,1	27,4	28,0	28,1
Pardubický	24,1	24,6	24,7	25,4	25,8	25,9	26,3	26,7	27,2	27,7	28,0
Vysočina	24,3	24,4	24,9	25,2	25,8	26,0	26,4	26,8	27,2	27,4	27,8
Jihomoravský	24,4	24,8	25,2	25,6	26,0	26,5	26,8	27,3	27,6	28,1	28,5
Olomoucký	24,1	24,6	25,0	25,4	25,9	26,4	26,5	26,9	27,6	27,8	28,3
Zlínský	24,3	24,7	25,3	25,6	26,0	26,1	26,4	27,1	27,3	27,8	28,2
Moravskoslezský	24,3	24,6	24,9	25,3	25,8	26,0	26,4	26,8	27,2	27,7	28,2

Průměrný věk svobodných mužů při vstupu do manželství se shodně jako u žen výrazně zvýšil ve všech regionech. V České republice se v roce 2003 zvýšil průměrný věk oproti roku 1993 o 4 roky a je o 2,8 roků vyšší než průměrný věk žen – tato tendence se projevuje ve všech krajích (v roce 1993 byl vyšší o 2,5). Nejvyšší průměrný věk svobodných ženichů byl v roce 2003 v Hlavním městě Praha – 29,9 let a zvýšil se ve srovnání s rokem 1993 o 3,9 roky. V ostatních regionech se průměrný věk v roce 2003 pohybuje v rozmezí 27,8 (kraj Vysočina jako jediný nedosáhl úrovně 28) – 28,7 (kraj Karlovarský) roků. Nejvyšší rozdíl mezi průměrným věkem svobodných ženichů a svobodnými nevěstami byl 3 roky, a to v krajích Středočeském a Ústeckém.

Obr. 3: Průměrný věk svobodných ženichů, ČR = 100 %

5. Druhé a další sňatky

Intenzitu sňatečnosti stále více ovlňoval zvyšující se podíl uzavírání dalších sňatků. Z následujících tabulek je zřejmé, že na intenzitě sňatečnosti se podílí převážně druhé a další sňatky rozvedených snoubenců (tj. minimálně jeden z páru je rozvedený), a to u nevěst i ženichů.

Tab. 9 Podíl druhých a dalších sňatků nevěst v ČR

Rok	Sňatky celkem	Sňatky rozvedených nevěst	Sňatky ovdovělých nevěst	Podíl sňatků rozvedených nevěst	Podíl sňatků ovdovělých nevěst
1993	66 033	13 563	945	20,5	1,4
1994	58 440	12 840	959	22,0	1,6
1995	54 956	12 395	882	22,6	1,6
1996	53 896	12 516	803	23,2	1,5
1997	57 804	14 558	864	25,2	1,5
1998	55 027	13 128	763	23,9	1,4
1999	53 523	12 641	766	23,6	1,4
2000	55 321	13 020	773	23,5	1,4
2001	52 374	12 433	723	23,7	1,4
2002	52 732	12 690	724	24,1	1,4
2003	48 943	11 901	671	24,3	1,4

Podíl sňatků rozvedených snoubenců se ve sledovaném období zvýšil – u nevěst o 3, 8 bodu a u ženichů o 4, 4 body. Nejvyšší počet sňatků rozvedených osob byl zaznamenán v roce 1997, kdy podíl na sňatcích celkem převýšil 25%.

Podíl druhých a dalších sňatků ženichů v ČR

Rok	Sňatky celkem	Sňatky rozvedených ženichů	Sňatky ovdovělých ženichů	Podíl sňatků rozvedených ženichů	Podíl sňatků ovdovělých ženichů
1993	66 033	13 666	1 048	20,7	1,6
1994	58 440	13 122	944	22,5	1,6
1995	54 956	12 563	886	22,9	1,6
1996	53 896	12 690	749	23,5	1,4
1997	57 804	14 498	851	25,1	1,5
1998	55 027	13 331	707	24,2	1,3
1999	53 523	12 961	743	24,2	1,4
2000	55 321	13 239	722	23,9	1,3
2001	52 374	12 885	648	24,6	1,2
2002	52 732	13 030	659	24,7	1,2
2003	48 943	12 293	634	25,1	1,3

Sňatky ovdovělých se podílí na sňatcích celkem ve sledovaném období u obou pohlaví v rozmezí 1 – 2%.

Přestože se zvyšuje podíl sňatků rozvedených snoubenců, došlo k prodloužení průměrné doby uplynulé mezi zánikem předchozího manželství a novým sňatkem. V ČR v roce 1993 činila tato průměrná doba u nevěst 4, 6 roků a u ženichů 4, 3, v roce 2003 se zvýšila u nevěst na 6, 1 a u ženichů na 6, 0.

Tab. 10 Rozvedení snoubenci v ČR

Snoubenci	Rok										
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Podíl druhých a dalších sňatků rozvedených snoubenců (%)											
Nevěsta	20,7	22,0	22,6	23,2	25,2	23,9	23,6	23,5	23,7	24,1	24,3
Ženich	20,7	22,5	22,9	23,5	25,1	24,2	24,2	23,9	24,6	24,7	25,1
Průměrná doba uplynulá mezi zánikem předchozího manželství a novým sňatkem (roky)											
Nevěsta	4,6	4,7	4,9	5,0	5,4	5,5	5,7	5,6	5,7	5,9	6,1
Ženich	4,3	4,4	4,7	4,8	5,2	5,4	5,7	5,6	5,6	5,8	6,0

Při regionálním porovnání sňatečnosti rozvedených nevěst se téměř ve všech krajích zvýšil podíl sňatků rozvedených nevěst na celkovém počtu sňatků, pouze Praha zaujímá zvláštní postavení – došlo ke snížení o 2,7 bodu a v průběhu sledovaných let ztratila původní prvenství (29,4 %) z roku 1993. V krajích Karlovarském a Ústeckém překonal tento podíl 30 %. Nejvyšší nárůst podílu je v krajích Královéhradeckém (o 6,3 bodu) a Ústeckém (o 5,2 bodu).

Tab. 11 Podíl rozvedených nevěst

ČR, kraj	Rok										
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Česká republika	20,7	22,0	22,6	23,2	25,2	23,9	23,6	23,5	23,7	24,1	24,3
Hlavní město Praha	29,4	29,7	30,8	30,3	31,2	30,1	29,2	28,3	26,4	26,3	26,7
Středočeský	20,9	23,1	22,3	23,9	26,7	24,8	24,3	24,2	25,7	25,7	25,7
Jihočeský	18,9	20,8	20,6	21,0	23,8	23,0	22,5	22,0	22,6	23,2	23,3
Plzeňský	20,5	21,9	22,9	23,7	25,1	24,9	23,2	24,6	25,5	25,0	25,2
Karlovarský	29,1	30,1	30,8	32,6	33,7	31,4	33,0	32,2	33,1	33,6	33,2
Ústecký	26,3	27,2	27,4	27,6	31,1	29,9	30,7	29,5	29,4	29,4	31,5
Liberecký	25,4	24,8	26,8	25,8	30,3	28,1	27,3	27,3	27,5	28,4	29,3
Královéhradecký	19,0	21,2	22,9	23,1	24,7	23,3	23,5	22,7	22,8	24,9	25,3
Pardubický	16,8	19,4	18,4	21,7	21,6	20,3	21,3	19,6	21,2	20,3	19,9
Vysočina	12,7	14,0	15,6	14,6	17,1	15,8	15,4	17,3	16,2	17,5	17,7
Jihomoravský	17,4	18,7	19,3	19,9	21,4	20,6	19,9	21,1	20,7	20,7	20,1
Olomoucký	17,3	19,4	18,9	20,5	21,1	20,1	20,1	19,8	20,7	22,2	21,4
Zlínský	14,8	14,6	16,5	16,0	17,1	16,1	16,1	16,9	17,6	17,5	16,8
Moravskoslezský	19,3	19,9	20,9	22,2	24,1	22,7	22,5	21,8	22,6	23,0	24,1

Při porovnání podílu sňatků rozvedených mužů na sňatcích celkem v jednotlivých krajích je obdobný trend jako u rozvedených nevěst, avšak tento podíl je vyšší než u sňatků rozvedených nevěst (pouze v kraji Vysočina nižší). Nejvyšší nárůst podílu byl v krajích Královéhradeckém (o 7,1 bodu) a Karlovarském (o 6,9 bodu).

Tab. 12 Podíl sňatků rozvedených ženichů

ČR, kraj	Rok										
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Česká republika	20,7	22,5	22,9	23,5	25,1	24,2	24,2	23,9	24,6	24,7	25,1
Hlavní město Praha	31,0	31,8	32,9	32,2	33,7	32,1	30,6	29,3	29,3	30,2	27,8
Středočeský	19,6	22,8	22,2	24,7	25,1	25,4	25,1	24,6	26,0	25,4	26,0
Jihočeský	19,2	21,4	20,7	21,1	23,1	22,5	23,3	21,7	22,8	22,3	24,3
Plzeňský	21,7	23,2	22,7	24,0	24,7	24,3	23,8	25,0	25,6	24,7	25,6
Karlovarský	28,6	31,6	30,6	32,1	33,4	33,1	32,6	33,2	33,0	33,7	35,5
Ústecký	25,3	27,6	26,7	26,5	29,8	30,0	30,0	30,2	29,8	29,0	31,5
Liberecký	24,9	26,5	28,9	27,8	30,1	29,9	28,7	27,4	28,4	29,1	29,9
Královéhradecký	18,3	20,6	22,1	24,1	24,9	23,5	23,6	23,5	24,6	26,3	25,4
Pardubický	17,5	19,0	19,4	20,9	21,0	20,2	21,4	21,4	20,0	21,3	22,3
Vysočina	12,3	13,3	14,8	15,0	17,0	16,2	15,3	17,7	17,2	17,7	16,6
Jihomoravský	18,1	19,3	20,8	20,0	21,6	20,3	21,4	22,2	21,5	21,7	21,5
Olomoucký	16,4	18,6	18,4	20,3	21,3	20,2	21,0	20,3	21,5	22,2	22,3
Zlínský	14,9	16,2	16,5	16,2	16,7	16,4	17,2	15,1	18,0	17,3	18,2
Moravskoslezský	18,8	19,5	20,2	21,8	23,5	22,3	22,2	21,0	23,5	23,0	24,7